
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK GELENEKSEL MÜZİK KÜLTÜRLERİNİN ANLAŞILMASI VE KORUNMASI, “GELENEKSEL TÜRK SANAT MÜZİĞİ” VE “GELENEKSEL KORE MÜZİĞİ”

Understanding and Preservation of Traditional Music Cultures as a Cultural Heritage: Turkish Traditional Art Music and Traditional Korean Music

Göknur EGE*

ÖZ

Bu makalede, geleneksel Türk sanat müziği ve geleneksel Kore müziği örnekleri üzerinden geleneksel müzik kültürlerin korunması ve anlaşılması konusunda temel bazı noktalar üzerinde durularak, kültürel miras niteliğine sahip bu iki kültürün ortak özellikleri, Kore ve Türk toplumları açısından bu müziklerin yeri, bu müzik kültürlerinin genç kuşaklara tanıtılması ve anlam dünyalarının anlaşılması için bilimsel çalışmalar yapılmasının önemi ve Türk ve Kore toplumlarının bu konuda işbirliği oluşturmalarının önemi üzerinde durulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Kültürel Miras, Geleneksel Türk Sanat Müziği, Geleneksel Kore Müziği, Müzik Kültürü, Kültür Erozyonu

ABSTRACT

In this article, through the examples of Classical Turkish Music and Traditional Korean Music, common features of traditional and national music cultures as a part of cultural heritage, their place in terms of Korean and Turkish societies, the importance of the introduction of these music cultures to the young generations, the importance of scientific studies to understand the meaning worlds of this music cultures and how the Turkish and Korean societies can create cooperation on this issue, will be discussed.

Keywords: Cultural Heritage, Traditional Turkish Art Music, Traditional Korean Music, Music Culture, Cultural Erosion

***Araştırma Makalesi** - Geliş Tarihi/Received Date: 20.06.2019, Kabul Tarihi/Accepted Date: 27.06.2019

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Doç. Dr., Ege Üniversitesi Sosyoloji Bölümü, İzmir. goknurege@gmail.com.
<https://orcid.org/0000-0003-3875-7001>

Atıf/Citation: Ege, G. (2019) Kültürel Miras Olarak Geleneksel Müzik Kültürlerinin Anlaşılması ve Korunması, “Türk Klasik Müziği” ve “Geleneksel Kore Müziği”. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (14), 230-238.

Extended Summary

Rooted and lasting music cultures that have a very long history, which have been transferred from generation to generation for many years in the historical process, are of universal value and cultural heritage not only for the culture to which that music culture belongs, but also for all world cultures. For this reason, it is of utmost importance that the study of music cultures having such transcultural value in terms of disciplines such as sociology, semiotics, music and history, especially in the science of music, and the production of relevant information is extremely important. Some important common features of traditional music cultures indicate the need to address these music cultures by arts and various sciences:

One of the common features of these traditional music cultures is that they are based on an old past. The second important feature is that they exhibit features that are compatible with the definitions of the "classical". The third common feature is that these music cultures are maintained and listened by smaller groups, not by large segments of society. The fourth common feature is that these music cultures are esoteric in contrast to widespread, popular music cultures, and are produced with artistic concerns rather than appealing to large audiences. The fifth and last common feature is the need to take measures to protect and preserve these music cultures which are under threat of disappearance with the influence and pressure of global music movements and popular culture. Preservation of traditional music cultures is extremely important. However, in order to realize this, it is necessary to understand these music cultures and their meaning and emotion worlds.

In this article, through the examples of Classical Turkish Music and Traditional Korean Music, common features of traditional and national music cultures as a part of cultural heritage, their place in terms of Korean and Turkish societies, the importance of the introduction of these music cultures to the young generations, the importance of scientific studies to understand the meaning worlds of this music cultures and how the Turkish and Korean societies can create cooperation on this issue, will be discussed.

While both Korean traditional music (jeongak (정악)) and traditional Turkish art music share common etiquette elements such as respect, seriousness and dignity in the relationship between performer and listener, not only in terms of the emotions and meanings produced by music, but also for their original authentic instruments and performance atmosphere. Both music cultures have such multi-layered meaning and sign systems which are unfamiliar to the popular and widespread musical cultures. In these music cultures, -not only in the music produced, but also in the relations between the performer and the audience, the student and the teacher during the music education- it is possible to find traces of traditional values that are forgotten.

Today, there is a need for scientific studies that will reveal the importance of the understanding and transmission of traditional music from generation to generation and the value it possesses as a part of cultural heritage and will contribute to the survival of traditional music against the consumption society and popular cultural elements. Considering the common features shared by Korean traditional music and Turkish traditional art music and the similarity of the problems they face, comparative and analytical studies on these two music cultures -including their cultural elements, manners and language as a whole- in terms of the disciplines such as sociology, history, semiotics and especially music science and the collaboration of scientists and artists from Korea and Turkey can contribute to the preservation of this music cultures.

Both musical cultures remain as an important element of the cultural heritage. It is seen that traditional Korean music and Turkish traditional art music cultures, which are similar in terms of their traditional characteristics, have common features with their emotional depth and richness, performance rituals, esoterism and their unique instruments. In order to ensure the continuity of these music cultures that are trying to survive, it is important for both communities to cooperate and share their knowledge to be obtained through comparative analytical studies for the protection and maintenance of these valuable cultural heritage elements.

Tarihsel süreçte uzun yıllar boyunca kuşaktan kuşağa aktarılmış, varlığını sürdürmüş çok eski bir geçmiş olan, köklü ve kalıcı niteliğe sahip müzik kültürleri, sadece o müzik kültürünün ait olduğu kültür için değil, bütün dünya kültürleri açısından evrensel değere sahip, kültürel miras niteliği taşır. Bu sebeptir ki böylesi kültürler üstü değeri olan müzik kültürlerinin, başta müzik bilimi olmak üzere, sosyoloji, göstergebilim, müzik, tarih gibi disiplinler açısından ele alınması incelenmesi ve konuya ilişkin bilgi üretilmesi son derece önemlidir. Geleneksel müzik kültürlerinin bazı önemli ortak özellikleri bu müzik kültürlerinin çeşitli sanat ve bilim alanlarınca ele alınması konusundaki gereksinime işaret etmektedir:

Bu geleneksel müzik kültürlerinin ortak özelliklerinin başında eski bir geçmişe dayanıyor olmaları gelmektedir. İkinci önemli özellik, bu müziklerin "klasik" kavramına ilişkin tanımlamalarla uyumlu özellikler sergilemeleridir. Üçüncü ortak özellik, bu müzik kültürlerinin toplumun geniş kesimleri tarafından değil, daha küçük gruplar tarafından sürdürülüyor ve takip ediliyor olmasıdır. Dördüncü ortak özellik, bu müzik kültürlerin yaygın ve popüler müzik kültürlerinden farklı olarak ezoterik niteliğe sahip olması, büyük kitlelere hitap etmekten ziyade sanatsal kaygılarla üretilmiş olmalarıdır. Beşinci ve son ortak özellik, bu müzik kültürlerinin bugün küresel müzik akımlarının ve popüler kültürün etkisi ve baskısı ile kaybolma tehdidi altında olması ve korunmaları konusunda tedbir alınmasına duyulan gereksinimdir.

Geleneksel müzik kültürlerinin korunması son derece önemlidir. Ancak bunun gerçekleştirilebilmesi için öncelikle bu müzik kültürlerinin ve onların içerdiği anlam ve duygu dünyalarının anlaşılması gereklidir. Bu yazıda geleneksel Türk sanat müziği ve geleneksel Kore müziği örnekleri üzerinden geleneksel müzik kültürlerinin korunması ve anlaşılması konusunda temel bazı noktalar üzerinde durularak, kültürel miras niteliğine sahip bu iki kültürün ortak özellikleri, Kore ve Türk toplumları açısından yeri, bu müzik kültürlerinin genç kuşaklara tanıtılması ve anlam dünyalarının anlaşılması için bilimsel çalışmalar yapılmasının ve Türk ve Kore toplumlarının bu konuda işbirliği oluşturmalarının önemi gibi konular üzerinde durulacaktır.

Klasikleşmiş Müzikler Olarak Geleneksel Türk Sanat Müziği ve Geleneksel Kore Müziği

Geleneksel Türk sanat müziği de geleneksel Kore müziği de yukarıda değinilen ve geleneksel müzik kültürlerinin taşıdığı ortak özellikleri ve karşı karşıya oldukları sorunları paylaşmaktadır. Benzer tehditler altında bulunan her iki müzik kültürü de her kesime/kitlelere hitap eden, yaygın dinlenen müzikler olmayıp, ezoterik niteliğe sahiptir. Her iki müzik kültürü bugün varlığını sürdürmek için küçük grupların gayretiyle hayatta kalmaya çalışmaktadır. Popüler müzikler ve Batı müziklerinin etkileri, hem Kore kültürünün geleneksel müziğini, hem de geleneksel Türk müziğini ve hem de her iki geleneksel müzik kültürünü önemli ölçüde etki ve baskı altına almıştır.

Öncelikle adı içerisinde zaten klasik kavramını barındıran geleneksel Türk sanat müziği ve geleneksel Kore müziğinin klasikleşmiş müzikler olduklarını söylemek mümkündür. Bu iki müzik kültürünü neden klasik statüsünde ele alabileceğimiz üzerinde kısaca durmak yerinde olacaktır. Körükçü'ye göre:

'Mûsiki'de Klâsizm' temelde tarihsel bir kesinliği göstermez; ancak yaygın bir kavramdır. Klâsik Mûsiki, klâsik kaidelere uygun olarak yapılmış mûsiki demektir. Başka üslûp dönemlerinde olduğu halde biçimi ve içeriği bakımından; yetkinliği ve kalıcılığını ispatlamış eserler "klâsik" tanımına girerler (Körükçü, 1998, s. 42).

Kore geleneksel müziği yaklaşık 1.400 yıllık bir tarihe sahiptir (Robert Koehler, Jin-hyuk Lee, 2015 s. 93). Çok köklü bir geçmişi olan Türk müzik sanatının klâsik dönemi 14. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Tanrıkorur, Osmanlı saray veya halk müzisyenlerinin ürettiği bir sanat olan Osmanlı müziğinin, "25 asırlık Türk Mûsikîsi'nin yaklaşık 500 yıllık bir bölümünü teşkil ettiğine" işaret etmektedir (Tanrıkorur, 2003, s. 13). Müzik sanatının klâsik döneminin ise 14. yüzyılda Abdülkadir Merâî ile başladığı kabul edilir (Aksüt, 1993). Geleneksel müzik kültürleri köklü ve kalıcı olmaları ile "klasik" kavramı çerçevesinde değerlendirilebilecek müziklerdir. Her iki müzik kültürünün sanat, anlam ve duygu temelinde yetkinliği ise tartışılmaz.

Köklü bir geçmişe sahip müzik kültürlerinin yok olma tehdidine karşı korunabilmesi, yeni kuşaklara tanıtılabilmesi için anlam dünyalarının anlaşılabilmesi son derece önemlidir. Ancak bu müzik kültürlerinin derin anlam ve duygu dünyaları oldukça karmaşık anlam ve duygu tabakalarını içermektedir. Zira klasikleşmiş müziklerin bir başka özelliği, popüler olma kaygısı taşımamaları ve sanat üretiminin birincil amaç olmasıdır. Bu özellik onların ezoterik nitelik taşımalarına ve süblim sanat olarak var olmalarına neden olmuştur. (Bu sebeptir ki geleneksel Türk sanat müziği de çoğu zaman saray müziği olarak görülmüştür)

Doğuda da ve Batı dünyasında da özellikle klâsik olarak nitelenen müziklerin önce aristokratlar, yöneticiler gibi elitlere hitap ettiği, malikanelerde, saraylarda dinsel mekânlarda yer aldığı ve üst sosyo-ekonomik sınıflarca himaye edildiği, ancak daha sonra halka intikal ettiği görülür (Körükçü, 1998). Öte yandan bir sanatseverin köklü bir geçmişe sahip bir sanat eseri ile olan ilişkisi farklı bir duygusal değeri içinde barındırır:

Bütün sanatlar gibi, müziğin de duyguları etkileme gücü, tüm insan yaşamının temelini oluşturan iki gerçeğe dayanır. Bunlardan biri, insanların dış farklılıklarının altında yatan temel yakınlık olgusudur. Ortak gereksinimler ve karşılıklı gelişme bilinci olmasa, bu yakınlık da olmazdı; böyle bir durumda da sanat yapıtı, bireysel bir yaratı olduğu kadar da, toplumun malı olan bir varlık olmazdı. Öteki gerçek de, insanların işbirliğinde bulunarak birbirlerinden öğrenme yetenekleridir. Bu her iki gerçek, günümüz müzik yaşamında olduğu kadar, müziğin geçmiş tarihinde de görülür. Eski zamanların bir şarkısı, bugün bizleri duygulandırabiliyorsa, bu, çok eskiden ölmüş olan o şarkıcıyla aramızdaki yakınlığı keşfetmemizden kaynaklanır (Finkelstein, 1995, s. 26)

Geleneksel Türk sanat müziği eserleri de dinleyicisi ile böylesi bir ilişki kurabilen nadide müzikler arasında yer alır.

Batı Müziğiyle İlişkileri Temelinde Geleneksel Türk Sanat Müziği ve Geleneksel Kore Müziği

Müzik tarihimiz içerisinde Batı müziği etkisinin Türkiye'ye gelişi, bu müzik açısından önemli etkileri beraberinde getirir. Geleneksel Türk sanat müziği açısından batı etkisi Osmanlı Padişahı Sultan II. Mahmut dönemiyle, batılılaşmanın diğer etkileriyle beraber müzik çevrelerinde hissedilir hale gelmiştir. Batı Müziğine yönelik artan ilginin, Enderûn Sanatkârlarını gücendirdiği, Dede Efendi'nin ilerlemiş yaşına rağmen bu nedenle saraydan ayrılp Hacca gittiği bile söylenir (Özalp, 2000, s. 486) Geleneksel Türk sanat müziğinin cumhuriyet döneminin kültürel elitleri ile giriştiği bir mücadeleden de söz etmek olanaklıdır (Tekelioğlu, 2004, s. 124). Bir başka deyişle, Osmanlı dönemi iktidar seçkinleri tarafından himaye edilmiş ve geliştirilmiş olan Osmanlı döneminin müzikal mirası Tekelioğlu'na göre erken cumhuriyet döneminde batı müziği karşısında bir miktar göz ardı edilmiş, Osmanlı müziğinin modernleşme ihtimali de gözden kaçırılmıştır.

Benzer şekilde Batı müziğinin Kore toplumuna gelişinin Kore geleneksel müziği üzerinde önemli bir etkisi olduğu görülür ve Batı etkisinin bir sonucu olarak, Kore müziğinde birçok müzikal unsurun uyarlandığı veya terk edildiği gözlenirken, Kore'de yangak (양악) adı verilen yeni bir müzik kültürü üretilir. Daha sonra yangak (양악) etki alanını genişleterek ve Kore müzik kültüründe yavaş yavaş baskın hale gelir. Modern çağda hayatta kalabilmek için Batı etkisiyle geleneksel müzik içerisinde de değişimler görülür (Byeon, 2007, s. 171). Ancak Kore'nin geleneksel müziğinin kökeni, binlerce yıl öncesine dayanırken, Batı müziğinin Kore kültürünü etkilemeye başlaması sadece yüzyıllık bir geçmişe sahiptir. (Ki-Beom Jang, 2008, s. 261).

Bugün Kore müziğinde gugak (국악) ulusal geleneksel müziği ve yangak (양악) ise Batı müziğini ifade eder. Yangak (양악) ve gugak (국악) yani Kore batı müziği ve Kore geleneksel ulusal müziği akademik alanları birbirinden ayrılmıştır (Choi Yu-jun, 2019, s. 43). Bu akademik ayrılmanın benzeri akademik alanda Türkiye'de batı müziği ve Türk müziği konservatuarlarının ve müzik bilimi açısından batı müziği ve Türk müziği çalışmalarının birbirinden ayrılmasında da görülmektedir.

Anlam Dünyaları, Enstrümanları ve Performans Ritüelleri Bakımından Geleneksel Türk Sanat Müziği ve Geleneksel Kore Müziği

Her iki müziğin benzer özelliklerinden biri de duygusal derinlik ve anlam dünyasındaki zenginlikleridir. Bu iki kültür arasında bir başka benzerlik ise performans ritüellerinde ve adabında karşımıza çıkmaktadır. Her iki müzik kültüründe de müzisyenler, müziği sergileyenler ve müziği dinleyenler arasındaki ilişkide, ciddiyet, saygı, anlamlı ve saygılı beden hareketlerini içeren ritüeller sergilenmektedir.

Geleneksel Kore müziğinin anlam ve duygu dünyasının derinliğini anlamak için ses kavramına yüklenen anlama bakmak bile bir fikir verecektir: Korece'de "ses" anlamına gelen Sori (소리) genel anlamıyla tüm seslere atıfta bulunur ancak geleneksel müzik bağlamında, bu terim anlamlı şekilde (-ve- insancıl bir şekilde) üretilmiş ses demektir(Choi Yu-jun, 2019, s. 51). Öte yandan her iki müzikte de, başka kültürlerden bireylerin bu müzik kültürlerini anlayabilmesi beklenmemekte, hatta içerisinde oldukları kendi kültürleri içinde dahi bugün pek çok kişi tarafından anlaşılamayan/anlaşılmayan veya takip edilmeyen/dinlenmeyen müzikler olmaları bakımından da benzerlik taşımaktadırlar.

Geleneksel Kore müziği iki kategoriye ayrılır: jeongak (정악) (tam/düzgün müzik)ve minsogak(민속악), (halk müziği). Bu ayrım Batı müziğindeki klasik müzik ve halk müziği ayrımına benzese de biraz daha karmaşık bir ayrımdır, “Üst sınıfların müziği olan jeongak, yumuşak ve nispeten rafine bir dokuya sahip yavaş bir tempo kullanır. Kore'nin sakinleştirici, zarif ve entelektüel aristokrat kültürünü yansıtan jeongak, sakin, ağırbaşlı ve düşünceli bir atmosfer yaratır. Müzik Kore aristokratlarının ince ipek kıyafetleriyle benzetilebilir.” (Robert Koehler, Jin-hyuk Lee, 2015 s. 20-21). Aslında bu ayrım ile Türk halk müziği ve Türk sanat müziği ayrımı arasında benzerlikler bulmak mümkündür.

Her iki müziğin kendine özgü enstrümanları bulunmaktadır. Türk sanat müziği için “kanun” ne ise geleneksel Kore müziği için “gayageum” (가야금) o anlama gelmektedir. Her biri uzun ve zengin bir tarihe sahip kuşaklar boyunca aktarılan yaklaşık altmış geleneksel Kore müzik aleti arasında yer alan 12 telli bir saz olan gayageum (가야금) ve 6 telli bir saz olan geomungo (검문고)nun altıncı yüzyıldan önce geldiği tahmin edilmektedir (KCIS, 2014, s. 171). Arp formundaki bu iki saz, hem tutuş hem de çalma biçimi olarak “zither”e ve Türk müziğinin temel sazlarından biri olan kanuna benzemektedir. Çin kökenli Kore geleneksel müziği sazlarından 2 telli yaylı bir saz olan haegeum (해금)un form olarak kabak kemaneye benzerliği ise dikkat çekicidir.

Kore geleneksel müziği notalardan ziyade yürekte gelen duygularla kişiden kişiye ağızdan ağıza aktarılmıştır ki bu Koreli bir müzisyenin müzik yeteneği kadar kişisel öyküsüyle değerlendirilmesinin nedenidir (Robert Koehler, Jin-hyuk Lee, 2015 s. 82-83). Benzer biçimde, geleneksel Türk sanat müziğinde müziğin kuşaktan kuşağa aktarılmasının en eski ve geleneksel biçimi meşk usulüyledir. Tanrıkorur’a göre Türk müziği tarihi boyunca “ayalgu” denen nota yazısından itibaren çeşitli nota sistemleri geliştirilmiştir ve iddia edildiği gibi Türkler “nota bilmez” değildir ancak geliştirilen bu nota sistemleri Türk müzisyenler arasında çok fazla itibar görmemiş, onlar “duygu ve üslubu kâğıtlara değil anlayanların kulak ve ruhlarına emanet etmeyi tercih etmişlerdir” (Tanrıkorur, 2003, s. 15). Burada meşk yöntemine ilişkin olarak iki farklı görüşten bahsetmek gerekir. Bir görüş, geçmişte nota kullanılmamasının birçok eserin unutulmasına neden olduğunu ileri sürerken (Hoşses, 1986, s. 8), bir diğer görüşe göre meşk sisteminin terkedilmesiyle birlikte, eserler eski akıcılığını yitirmiş, birçok icra özelliği unutulmaya başlamıştır (Özalp, 2000, s. 487) dahası meşk, sadece müzik eğitimi

açısından değil, müzik ahlakının ve meşakkat, liyakat, gurur, sadakat gibi bazı değerlerin aktarılmasını içermesi bakımından da önemlidir (Behar, 2003).

Hem Kore geleneksel Müziği özellikle (jeongak (정악)) hem de geleneksel Türk sanat müziği, icracı ve dinleyen ilişkisinde, saygı, ciddiyet, ağırbaşlılık gibi ortak adap unsurlarını paylaşırken, sadece müzikle üretilen duygu ve anlamları değil, kendine özgü otantik sazları ve icra atmosferi, performans ritüelleri gibi popüler ve yaygın müzik kültürlerinin yabancı olduğu çok katmanlı gösterge sistemlerine sahiptir. Sadece üretilen müzikte değil, bu müziğin icrası sırasında dinleyici icracı, eğitimi sırasında öğrenci ve hoca arasındaki ilişkilerde unutulmaya yüz turmuş geleneksel değerlerin izlerini bulmak mümkündür. Müziğin kendisini ve müziğin üretimi, eğitimi ve icrasını kapsayan bu derinlik ve zenginliğin gelecek kuşaklara aktarılamaması, tanıtılamaması ya da unutulması tehlikesi arttıkça, bu müzik kültürlerinin korunmasına ve korunabilmesi için bilgi üretilmesi ve uluslararası, interdisipliner ve çok boyutlu çalışmalar yapılmasına duyulan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır.

Sonuç

Bugün her iki toplumun geleneksel müzik kültürleri açısından da geleneksel müziğin doğru anlaşılmasının ve kuşaktan kuşağa doğru aktarılmasının önemini ve kültürel mirasın bir parçası olarak sahip olduğu değeri ortaya koyacak ve geleneksel müziğin tüketim toplumunun ve popüler kültür unsurlarının karşısında varlığını sürdürebilmesine katkıda bulunacak bilimsel çalışmalara ihtiyaç vardır. Kore ve Türk geleneksel müziklerinin paylaştıkları ortak özelliklerden ve karşı karşıya oldukları sorunların benzerliğinden hareketle, bu iki müzik kültürünü, kültürü, adabı ve dili ile bir bütün olarak müzik, sosyoloji, tarih, göstergebilim gibi disiplinler açısından ayrıntılı bir şekilde ele alan, iki ülkeden bilim ve sanat insanlarının işbirliği ile gerçekleştirilecek karşılaştırmalı ve analitik çalışmaların sağlayacağı katkı son derece büyüktür.

Geleneksel Türk sanat müziği ve geleneksel Kore müziği gibi derin ve köklü kültürel unsurlar somut olmayan kültürel mirasımızın önemli bir parçası olarak kabul edilmektedir. UNESCO tarafından Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi Madde 2: Tanımlar kısmının 1. fıkrasında somut olmayan kültürel miras “toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler -ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar” olarak tanımlanmıştır. 2. fıkrada ise somut olmayan kültürel mirasın “somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar, gösteri sanatları, toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şölenler, doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar, el sanatları geleneği” gibi alanlarda özellikle belirlediği belirtilmiştir (Unesco, 2003).

Somut olmayan bu kültürel miras unsurlarının korunması Kültür Bakanlığımızın da son derece önem verdiği bir konudur. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan Sema Ayininin korunmasına ilişkin, 29.05.2017 tarihli genelgede bakanlığın somut olmayan kültürel mirasımıza yönelik tehditler konusundaki hassasiyeti vurgulanmaktadır: “Ulusal mevzuatımız ve uluslararası sözleşmeler doğrultusunda Bakanlığımız bir yandan kültürel mirası koruyup yaşatmak için çalışmalar yaparken, bir yandan da kültürel mirasa yönelik tehditler konusunda önlemler almakta ve kamuoyunu bilgilendirmektedir. Kültürel mirasın korunması ve yaşatılması konusunda kamu kurumlarına, yerel yönetimlere, sivil toplum kuruluşlarına, işletmelere, icracı ve izleyicilere, yani toplumun bütün

kesimlerine sorumluluk düşmektedir” denmekte ve kültürel mirasın korunmasında profesyonelliğin gerekliliğine dikkat çekilmektedir (Kültür Bakanlığı, 2017).

UNESCO’da somut olmayan kültürel mirasın korunması konusuna özel bir önem atfeder: UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi Madde 1: Sözleşmenin Amaçları kısmında belirtildiği üzere sözleşmenin amaçları “somut olmayan kültürel mirası korumak; ilgili toplulukların, grupların ve bireylerin somut olmayan kültürel mirasına saygı göstermek; somut olmayan kültürel mirasın önemi konusunda yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde duyarlılığı arttırmak ve karşılıklı değerbilirliği sağlamak; uluslararası işbirliği ve yardımlaşmayı sağlamak” olarak belirlenmiştir. Madde 13: Diğer Koruma Önlemleri kısmında ise “özellikle tehlike altındaki somut olmayan kültürel miras konusunda, somut olmayan kültürel mirasın etkili bir şekilde korunması için bilimsel, teknik ve sanatsal incelemeleri ve araştırmaya ilişkin yöntem bilimini özendirme” ifadesinde belirtildiği üzere bilimin ve sanatın somut olmayan kültürel mirasın korunmasındaki rolüne dikkat çekilmiştir (Unesco, 2003). UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi Madde 14: Eğitim, Duyarlılığın ve Kapasitenin Güçlendirilmesi kısmında ise sözleşmenin bağlayıcılığına vurgu yapılarak sözleşmenin tarafı olan devletlerin uygun tedbirler ile “somut olmayan kültürel mirasın korunması için özellikle yönetim ve bilimsel araştırma gibi alanlarda kapasite güçlendirici etkinlikler düzenlemeye” gayret edileceği belirtilmiştir (Unesco, 2003).

Kore ve Türk toplumları açısından bu iki müzik kültürünün yeni kuşaklara tanıtılması, anlaşılması ve korunması amacıyla yapılacak ortak sanatsal ve bilimsel çalışmalar ve iki ülkenin sanat ve bilim insanlarının işbirliğinin sağlayacağı katkılar şu başlıklar altında özetlenebilir;

- Kültürel mirasın bu önemli unsurlarının korunmasında önemli bir yere sahip olan konuya ilişkin bilimsel bilginin üretilmesi.
- Modern kentlerde tüketim kültürünün ve popüler kültürün etkisiyle kültür erozyonundan nasibini alan geleneksel müziğin yeni kuşaklara doğru bir şekilde tanıtılması.
- Her iki geleneksel müzik adabının, beden hareketlerini saygı ifadelerinin ve bütün bunların ilişkili olduğu anlam tabakalarının ve bu müzik kültürlerinin “dil”inin yaşatılması.
- Her iki geleneksel müzik kültürünün içerdiği gösterge ve anlamların ortaya konması.
- Bu gösterge ve anlamların aralarında mevcut ilişki ve bağlantıların tespiti.
- Geleneksel müziğin içerdiği anlam tabakalarını ortaya koyarak tüketim kültürünün etkisiyle artan kültürel erozyon unsurlarının etkisini bertaraf edecek bilimsel veri sağlanması.
- Genç kuşaklara geçmişten gelen kültürel unsurların anlam dünyalarının tanıtılması.

Her iki müzik kültürü de önemli bir kültürel miras olarak mevcudiyetini sürdürmektedir. Geleneksel özellikleri itibariyle benzerlikler arz eden Kore ve Türk toplum kültürlerinin geleneksel müziklerinin de duygusal derinlik ve zenginlikleri, performans ritüelleri, içerdikleri ezoterizm ve kendine özgü sazlarıyla ortak özellikleri olduğu görülür. Hayatta kalmaya çalışan bu müzik kültürlerinin devamlılığını sağlamada, her iki toplumun işbirliği içerisinde hareket etmesi ve karşılaştırmalı bir şekilde yapılacak çalışmalarla elde edilecek bilgi birikimlerini paylaşması, her iki toplum için, bu değerli kültürel miras unsurlarının korunması ve sürdürülmesi açısından önemlidir.

Kaynakça/References

- Aksüt Sadun. (1993). *Türk Müziğinin 100 Bestekârı*. İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- Behar, C. (2003). *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Choi Yu-jun. (2019). Modernity as Postcolonial Encounter in Korean Music Decentering Musical Modernity: Perspectives on East Asian and European Music History Eds: Tobias Janz, Chien-Chang Yang C. 33. Musik und Klangkultur. transcript Verlag.
- Finkelstein, S. (1995). *Besteci ve Ulus: Müzikte Halk Mirası*. (çev. M. Halim Spatar). İstanbul: Pencere Yayınları.
- Breon, G. (2007). Contemporary Korean music. [in] Music of Korea. edited by Byong Won Lee &Yong-Shik Lee. Seoul, Korea: The National Center for Korean Traditional Performing Arts,.
- Hoşses, S. (1986). *Mûsikîmiz Üzerine Düşünceler*. Türk müziğinin Dünü Bugünü ve Yarını (içinde) Derleyen: Feyzi Halıcı, Konya Kültür ve Turizm Derneği Yayını.
- KCIS: Korean Culture and Information Service (South Korea) (2014). Guide to Korean Culture: Korea's cultural heritage, yayınlayan: 길잡이미디어
- Körükçü Ç. (1998). *Türk Sanat Müziği*. İstanbul: Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık.
- Özalp M. N. (2000). İstanbul: Türk Mûsikîsi Tarihi. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Robert Koehler, Jin-hyuk Lee (2015). Traditional Music: Sounds in Harmony with Nature. 8. cilt/Korea Essentials. Seoul Selection
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2017). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan 29.05.2017 tarihli genelge <https://www.kutso.org.tr/wp-content/uploads/2017/06/52744ayin-i-serif-hakkinda-genelgepdf.pdf>
- Tanrıkorur, C. (2003). "Osmanlı Dönemi Türk Mûsikîsi", İstanbul: Dergah Yayınları.
- Tekelioğlu, O. (2004). An Inner History of 'Turkish Music Revolution'-Demise of a Music Magazine. (içinde) Anders Hammarlund, Tord Olsson&Elisabeth Özdalga, Sufism, Music and Society in Turkey and the Middle East, Swedish Research Institute in Istanbul. Transactions. Vol. 10, London&New York : Routledge Curzon, s.111-124.
- UNESCO. (2013). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi. Paris, 17 Ekim 2003. <http://teftis.kulturturizm.gov.tr/TR-14281/somut-olmayan-kulturen-mirasin-korunmasi-sozlesmesi.html>
- Ki-Beom Jang (2008). Layers of Thought on Korean Music, Music Education and the Value of Music and Arts in the Context of Education and Human Development. (in) Educating in the Arts: The Asian Experience: Twenty-Four Essays. 11. cilt/Education in the Asia-Pacific Region: Issues, Concerns and Prospects Ed. Lindy Joubert. Springer Science & Business Media.

